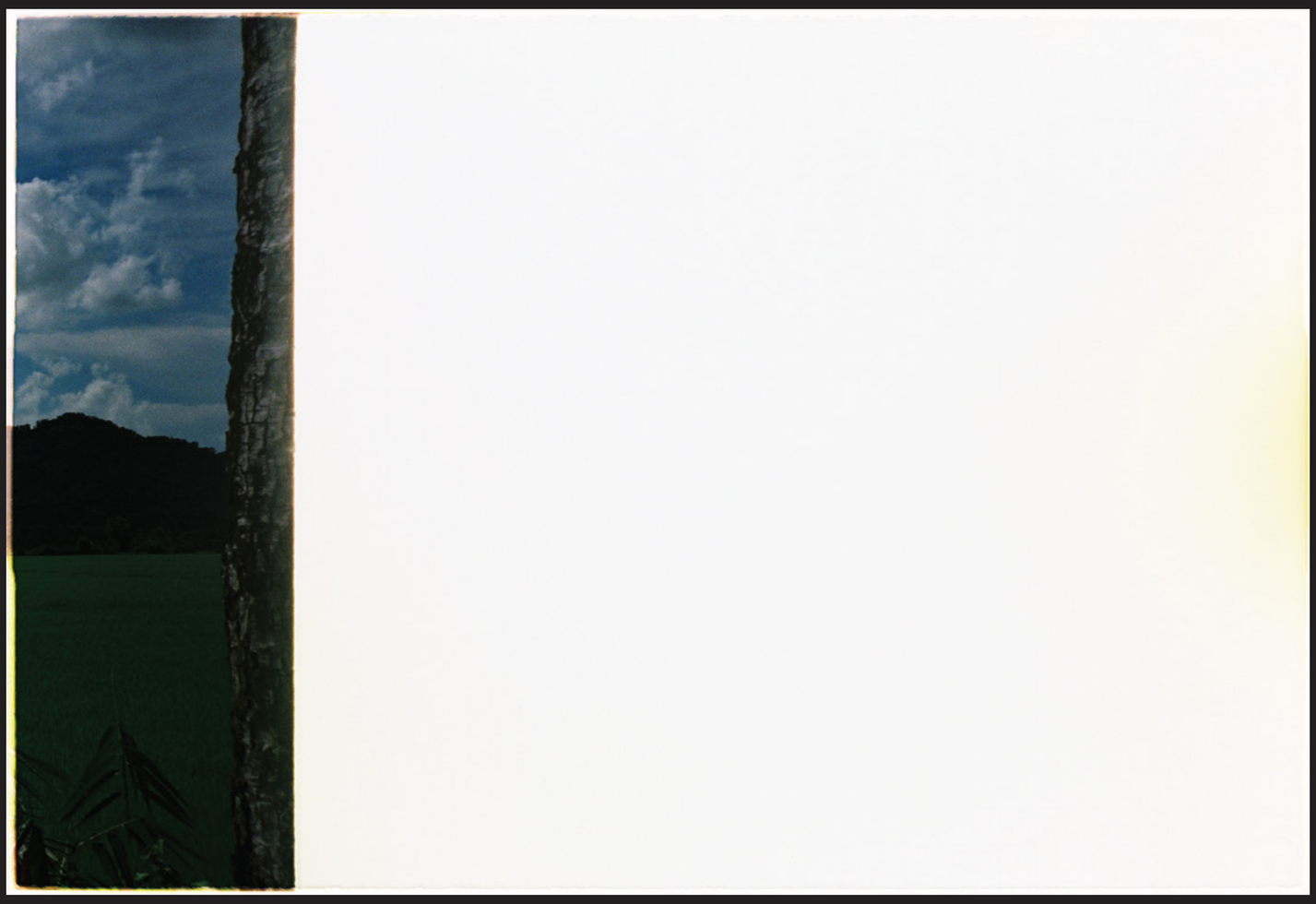

Tường thuật đầu tiên về Nội hiện & Ngoại biên

THÁNG 7, 2026
–
THÁNG 9, 2026

VỀ CHƯƠNG TRÌNH
NỘI HIỆN & NGOẠI BIÊN

Nội hiện & Ngoại biên: Tạo tác triển lãm là một sáng kiến giáo dục và giám tuyển kéo dài một năm do Vicky Đỗ khởi xướng, với sự tham gia của Lê Anh Thư, Nguyễn Võ Bảo Hân và Nhi Phan. Nhằm khám phá các giai đoạn và phương pháp khác nhau của quá trình tạo nghĩa thông qua thực hành triển lãm, dự án *Nội hiện & Ngoại biên: Tạo tác triển lãm* tiếp cận những câu hỏi này thông qua "Phân loại học cảnh quan" – chủ đề trọng tâm của chương trình năm nay. Trong một năm từ tháng 7, 2026 đến tháng 7, 2027, người tham gia sẽ nhận được sự cố vấn trực tiếp và hỗ trợ chuyên môn từ đội ngũ NAF cũng như các chuyên gia trong ngành thông qua các buổi thảo luận, hội thảo, tham quan xưởng nghệ thuật và nghiên cứu thực địa được thiết kế riêng cho chương trình.

I

CHUYẾN ĐI AN GIANG & ĐỐI THOẠI CÙNG VŨ THÀNH SƠN

VŨ THÀNH SƠN

Là một nhà văn sống và làm việc tại Sài Gòn, Vũ Thành Sơn tập trung nghiên cứu về những nhân vật mang tính biểu tượng của miền Nam Việt Nam, như Phan Thanh Giản, Petrus Ký hay Huỳnh Phú Sổ. *Sóng đồng bằng* là tác phẩm truyện dài được xuất bản gần nhất của ông, xoay quanh bối cảnh Nam Kỳ buổi bình minh của Việt Nam hiện đại.

Nội hiện & Ngoại biên bắt đầu bằng một chuyến đi đến An Giang, để đặt câu hỏi vì sao lại đi thực địa. Chuyến đi không chỉ là một chuyển dịch mang tính vật lý mà còn là một chuyến đi mang tính ý niệm qua thế giới của tác phẩm văn học *Sóng đồng bằng* của nhà văn Vũ Thành Sơn.
An Giang được chọn làm nơi bắt đầu bởi sự đa dạng và phức tạp của lịch sử vùng đất, qua một loạt xung đột quyền lực hiện thân trong sự dịch chuyển của các ranh giới vật lý. Buổi nói chuyện sau đó được chia thành 2 phần chính. Phần mở đầu là cuộc đối thoại chuyên sâu cùng nhà văn Vũ Thành Sơn xoay quanh tác phẩm *Sóng đồng bằng*, đi tìm cách văn học dùng địa danh để neo giữ ký ức và dựng lại bản đồ tinh thần của một thời kỳ lịch sử.

Đối thoại với các ý tưởng mở ra từ tác phẩm, Lê Anh Thư, Nguyễn Võ Bảo Hân và Nhi Phan nhìn vào các trải nghiệm thực địa để cùng trả lời ba câu hỏi lớn: Cơ thể sẽ tự định vị thế nào khi rơi vào trạng thái mất phương hướng giữa vùng biên viễn? Làm sao để vẽ lại bản đồ của những thực thể sinh thái đã biến mất hoàn toàn trong thực tế? Và bằng cách nào chúng ta có thể lần tìm những vết sẹo lịch sử ngầm ẩn đằng sau vẻ yên bình bề mặt của một vùng đất?

"Trải nghiệm ấy cũng đồng thời nghĩ về quyền lực của người vẽ bản đồ, không nhất thiết phải chiếm lĩnh mà nương theo không gian, chấp nhận sự mất định hướng giữa những ký ức lớp lang của quang cảnh"

- Lê Anh Thư

"Điều gì sẽ xảy ra nếu ta làm rõ nét một tồn tại vốn mờ nhạt (mờ nhạt với ai?), và có vô tình tước mất quyền được ẩn đi của sinh vật?"

- Lê Anh Thư

Nếu không dựa vào tọa độ địa lý, bạn sẽ dùng điều gì để tự định vị bản thân giữa một vùng đất xa lạ?

II

THỰC ĐỊA VÀ THẢO LUẬN SÁCH CÙNG VÕ DUY KIM

VÕ DUY KIM

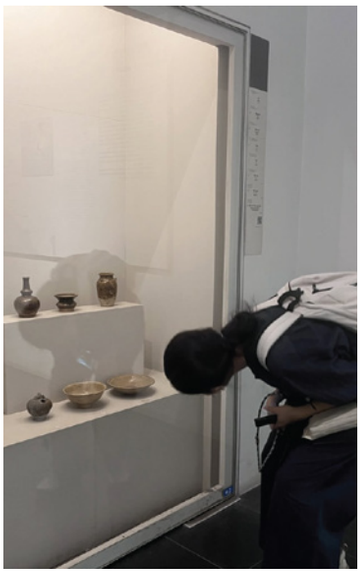
Võ Duy Kim là nghiên cứu sinh chương trình Tiến sĩ về Kiến Trúc, Cảnh Quan Kiến Trúc, và Quy Hoạch Đô Thị tại Đại Học Harvard. Các nghiên cứu của anh đào sâu về lịch sử kiến trúc Ý thế kỷ 19, sự sai biệt giữa bằng chứng văn tự và bằng chứng vật thể trong các công tác khảo cổ tại Châu Âu, và ảnh hưởng của phương pháp luận khoa học đối với việc ghi chép các thực hành kiến trúc hiện đại.

Chương trình thực địa và thảo luận sách với Võ Duy Kim diễn ra trong 2 phiên: thảo luận sách *The Ruins of Palmyra, Otherwise Tedmor in the Desart* (1753) của Robert Wood cho chúng ta cơ hội bàn về giai đoạn ban đầu của khảo cổ học hiện đại, mối quan hệ giữa sách và in ấn với diễn ngôn trong xã hội, cách nhìn nhận các tàn tích xa lạ của các du hành gia châu Âu vào thế kỉ XVIII, cũng như các vấn đề về mối quan hệ giữa bằng chứng vật thể và bằng chứng văn tự trong việc thiết lập sự thật lịch sử. Dựa trên vấn đề về diễn ngôn sự thật, hai địa điểm thực địa được lựa chọn để mang tính phản hồi và mở rộng thảo luận trên. Địa điểm đầu tiên là Bảo tàng Lịch sử TP.HCM: phòng trưng bày các cổ vật thuộc Văn hóa Óc Eo và Vương quốc Champa; phòng trưng bày các cổ vật thuộc bộ sưu tập của nhà văn hóa Vương Hồng Sển. Bảo tàng là nơi các cổ vật và di chỉ được hệ thống hóa và niên đại hóa thành những diễn ngôn mang tính đại diện. Nơi thứ hai là Công viên tưởng niệm nạn nhân Covid, nằm giữa tam giác vàng giáp ranh Sài Gòn - Chợ Lớn, nơi một di tích cá nhân mang tính huyền thoại và di sản của một thành phố được chuyển đổi mục đích, tái sử dụng thành không gian tưởng niệm cộng đồng, tạo ra diễn ngôn lịch sử về một sự kiện mà gần như tất cả mọi người đều trải qua và có nhiều cảm xúc: Đại dịch Covid.

Ranh giới nào chuyển hóa các ký ức cá nhân thành sự tưởng niệm lịch sử đại diện cho cả cộng đồng?

Ngoài các hoạt động thực địa, chương trình còn cung cấp các workshop dành riêng cho người tham gia, bao gồm:

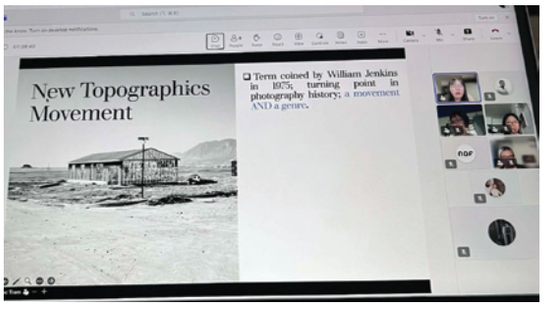
I

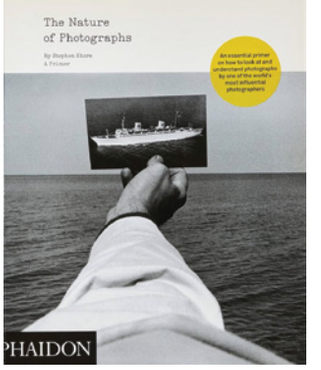
PHÂN TÍCH TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT CÙNG TRÂM LƯƠNG

TRÂM LƯƠNG

Tốt nghiệp Tiến sĩ Nhân học tại Đại học Yale \và hiện đang giảng dạy tại Đại học Fulbright Việt Nam, Trâm Lương là nghệ sĩ đa phương tiện làm việc chủ yếu với nhiếp ảnh và hình ảnh động, nhà nhân học và giảng viên đại học. Thực hành của cô kết hợp giữa sáng tạo và nghiên cứu, là sự giao thoa của nhân học, nghệ thuật thị giác và vận động chính sách.

Workshop Phân tích tác phẩm nghệ thuật cùng Giáo sư Trâm Lương xoay quanh chủ đề *Damage-as-metaphor: New(er) Topographics in the Post-conceptual City*. Bài giảng bắt đầu từ việc khảo sát cách mô tả của nhiếp ảnh với địa hình "cũ" trong quá khứ, một truyền thống mô tả thiên nhiên hoang sơ trong dáng dấp lãng mạn và hùng vĩ; đến phong trào *New Topographics* nổi lên vào thập niên 1970. Phong trào này đánh dấu bước ngoặt lịch sử khi chuyển hướng ống kính sang các cảnh quan biến đổi và cải tạo bởi con người: những vùng ngoại ô ngổn ngang, các quang cảnh bị công nghiệp hóa quá độ, và các bối cảnh thường nhật thời kì hậu chiến. Từ việc so sánh địa hình cũ và địa hình mới thông qua phương tiện nhiếp ảnh, bài giảng giới thiệu các thực hành nhiếp ảnh đương đại trong bối cảnh hậu ý niệm (post-conceptual) của chủ nghĩa tư bản. Trọng tâm cuối bài giảng là cách tiếp cận *damage-as-metaphor* [phá hủy như một ẩn dụ], sử dụng ngôn ngữ thị giác của các tàn tích nhằm bảo tồn ký ức và tạo ra những can thiệp vào lằn ranh nhị nguyên giữa con người và môi trường.

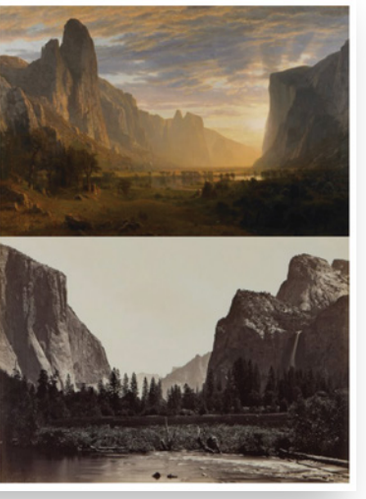

Bằng cách nào những hoang địa và tàn tích có thể giúp ta suy tưởng những tương lai khác?

Landscape Politics: The “old” topographics

- New topographics emerged in the 1970s as a defining moment in contemporary photography, but what was the “old” topographics?
- Landscape photography in the traditions of Ansel Adams, Carleton Watkins, among others.
- Picturesque depiction of pristine, romantic wilderness.

UPPER: Albert Bierstadt, Looking Down the Yosemite Valley, California, 1865. LOWER: Carleton Watkins, Yosemite Valley, from Big Oak Flat Road, 1878-81.

II

THAO TÁC VÀ BẢO QUẢN TÁC PHẨM NGHỆ THUẬT CÙNG NHUNG LÊ

NHUNG LÊ

Nhung Lê là một freelancer làm công việc thao tác trực tiếp với tác phẩm nghệ thuật. Cô có 16 năm kinh nghiệm trong việc điều phối lắp đặt/ tháo dỡ triển lãm nghệ thuật, đóng gói, lập hồ sơ vận chuyển cho tác phẩm nghệ thuật trong nước và quốc tế.

Xuyên suốt buổi workshop, Nhung Lê chia sẻ kinh nghiệm thực tế về thao tác và đóng gói tác phẩm, bao gồm cả những bài học từ các sự cố hư hỏng ngoài ý muốn. Workshop mở đầu bằng việc thảo luận các kỹ năng thao tác an toàn với đa dạng chất liệu (sơn dầu, giấy cuộn, lụa, kính, mica, gốm, gỗ,...), nhấn mạnh giá trị tinh thần vô giá của mỗi tác phẩm. Tiếp đó, người tham gia được hướng dẫn các quy tắc vận chuyển và đóng gói tối ưu, từ cách bảo vệ tác phẩm khỏi nhiệt độ, độ ẩm, nấm mốc đến xử lý rủi ro trên các phương tiện vận chuyển khác nhau. Workshop kết thúc với phần thực hành vệ sinh, đóng gói tranh canvas cơ bản và cách lập báo cáo hiện trạng tác phẩm.

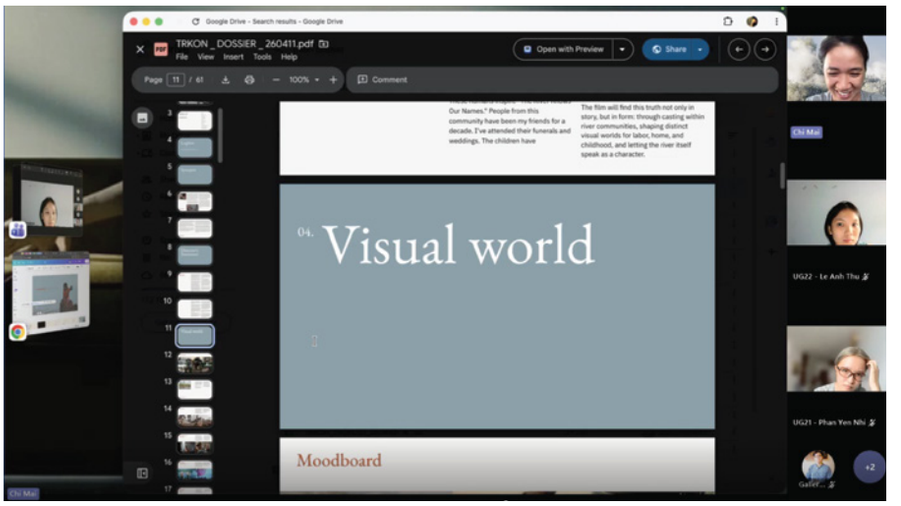
III

SOẠN THẢO ĐỀ ÁN CÙNG MAI HUYỀN CHI

MAI HUYỀN CHI

Mai Huyền Chi là đạo diễn – biên kịch thực hành ở cả hai mảng phim điện ảnh và phim tài liệu. Các tác phẩm của cô suy ngẫm về cách lịch sử, quyền lực và chính trị ký ức bồi tụ nên các tự sự, đồng thời tập trung sự chú ý vào đời sống riêng tư của con người trước tác động của những tha lực này.

Workshop hướng dẫn cách tạo cấu trúc và xây dựng một đề án hiệu quả, với trọng tâm là cách điều chỉnh nội dung sao cho phù hợp với tiêu chí và mong đợi của từng quỹ tài trợ hoặc tổ chức cụ thể. Bắt đầu bằng việc phân tích các ý tưởng sơ khởi từ người tham gia và các ví dụ thực tiễn từ dự án phim của chính mình, đạo diễn phim Mai Huyền Chi trình bầy các cấu phần thiết yếu của một đề án, từ tóm tắt nội dung, tuyên ngôn đạo diễn, đến định hướng hình ảnh và dự trù kinh phí. Hơn hết, workshop nhấn mạnh tầm quan trọng của việc nối kết dự án/đề án vào lộ trình thực hành nghệ thuật dài hạn của mỗi cá nhân, và cách biến quá trình viết đề án thành một bước làm rõ nền tảng lý thuyết và tính "đúng thời điểm" của các dự án nghệ thuật.

Các tường thuật tiếp theo sẽ được
cập nhật khi các giám tuyển
tham gia những chương trình sắp tới

sẽ còn tiếp diễn